

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

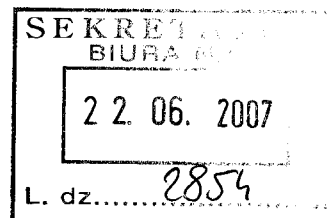
UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/95/2007

PROTESTY LEKARZY

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

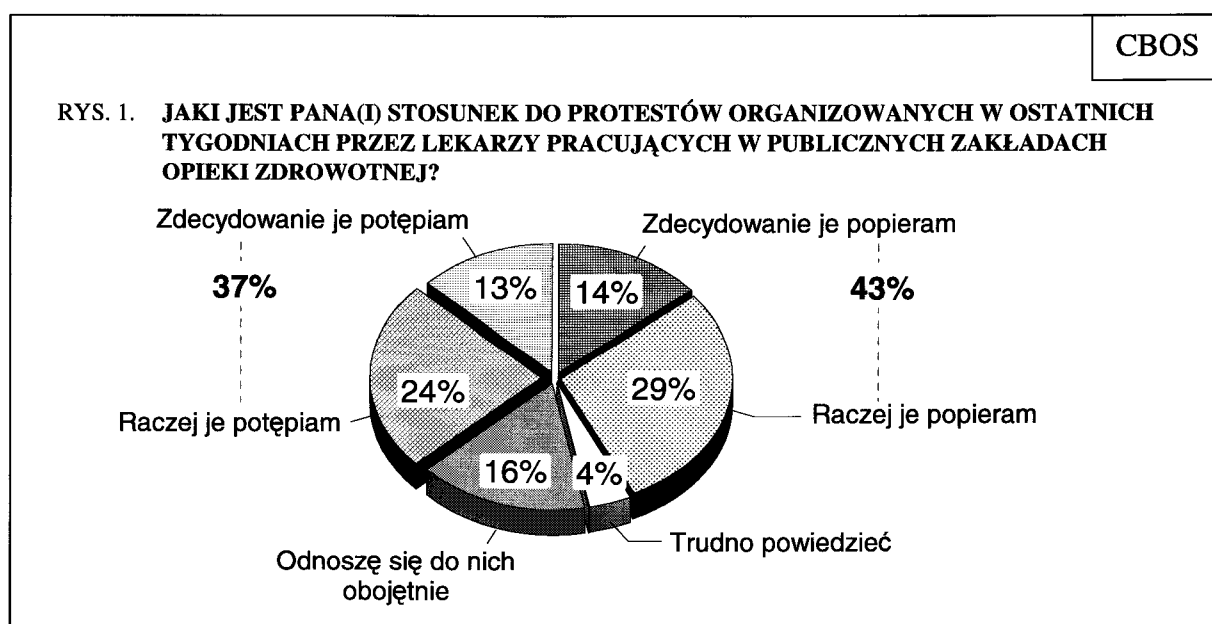

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

Od 21 maja w szpitalach w całej Polsce trwają protesty lekarzy, zorganizowane przez Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy. Przybierają one różne formy: m.in. wywieszanie flag i plakatów na placówkach opieki zdrowotnej, niewypisywanie zaświadczeń na dokumentach NFZ, masowe urlopy i zwolnienia lekarzy, mniej lub bardziej symboliczne strajki. W rozmowach z przedstawicielami rządu związkowcy zgłaszają przede wszystkim postulaty płacowe. W najnowszym sondażu¹ badaliśmy poparcie Polaków dla akcji protestacyjnej oraz stosunek do rozmaitych form protestu. Sprawdzaliśmy także skalę utrudnień, jakie napotkali pacjenci przy korzystaniu ze świadczeń.

POPARCIE DLA PROTESTÓW

Opinia publiczna jest podzielona w sprawie protestów lekarzy mających miejsce w ostatnich tygodniach. Popiera je ponad dwie piąte dorosłych (43%), a nieco mniejsza grupa (37%) – potępia. Co piąty respondent nie zajmuje jednoznacznego stanowiska w tej kwestii: albo odnosi się do niej obojętnie (16%), albo nie ma wyrobionego zdania (4%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (205) zrealizowano w dniach od 1 do 4 czerwca 2007 roku na liczącej 903 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

W przeszłości poparcie dla protestów w opiece zdrowotnej było w naszych badaniach najczęściej zbliżone do obecnego. W zeszłym roku było jednak wyraźnie wyższe, być może dlatego, że w pytaniu wspomnieliśmy o strajku lekarzy i pielęgniarek.

Tabela 1

Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych przez lekarzy?	Wskazania respondentów według terminów badań								
	V 1993**	VIII 1996**	XI 1996**	I 1997*	XI 1997***	II 1999**	II/III 1999**	V 2006****	VI 2007*
	w procentach								
Zdecydowanie je popieram	12	13	16	6	9	13	12	25	14
Raczej je popieram	26	29	33	20	32	28	29	36	29
Ogółem popiera	38	42	49	26	41	41	41	61	43
Odnoszę się do nich obojętnie	19	18	22	21	19	18	19	17	16
Raczej je potępiam	26	19	15	26	22	24	22	11	24
Zdecydowanie je potępiam	12	14	7	19	13	11	11	6	13
Ogółem potępia	38	33	22	45	35	35	33	17	37
Trudno powiedzieć	4	7	7	8	4	6	7	5	4

* W styczniu 1997 i czerwcu 2007 roku pytanie dotyczyło tylko protestów lekarzy

** W 1993, 1996 i 1999 pytanie dotyczyło protestów organizowanych przez pracowników służby zdrowia/publicznej opieki zdrowotnej

*** W listopadzie 1997 roku pytanie dotyczyło protestów (i strajków głodowych) lekarzy anestezjologów

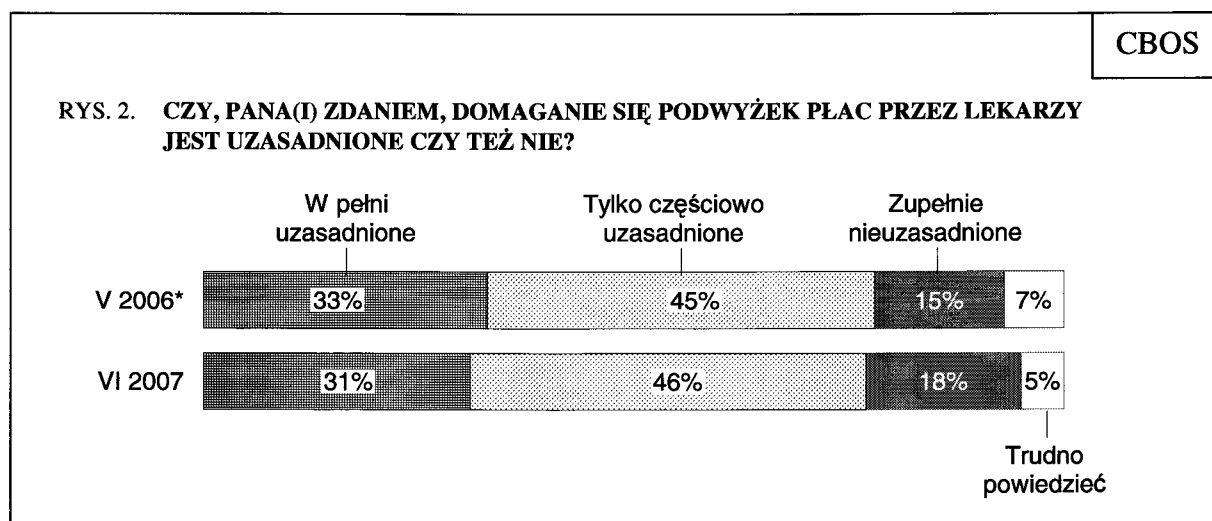
**** W maju 2006 pytaliśmy o stosunek do protestów organizowanych przez pracowników publicznej opieki zdrowotnej – przede wszystkim do strajków i protestów lekarzy i pielęgniarek

Opinie w tej sprawie są silnie uzależnione od wieku, wykształcenia i miejsca zamieszkania ankietowanych. Wraz z wiekiem spada poparcie dla protestów: najwyższe jest wśród najmłodszych respondentów, najniższe – wśród najstarszych. Osoby najlepiej wykształcone najczęściej popierają protestujących, natomiast badani najslabiej wyedukowani mają większą niż inni skłonność do ich potępienia. Respondenci z największych miast są do nich bardziej przychylnie nastawieni niż osoby z miast małych i średnich, natomiast najbardziej krytyczni są mieszkańcy wsi.

STOSUNEK DO POSTULATÓW PŁACOWYCH

Zdaniem zdecydowanej większości dorosłych Polaków, postulaty płacowe lekarzy są uzasadnione. Jednak największa grupa respondentów (46%) twierdzi, że protestujący tylko częściowo mają rację. Prawie co trzeci badany (31%) uważa, że domaganie się podwyżek płac przez lekarzy jest całkowicie uzasadnione. Niemal co piąty pytany (18%) jest zdania, że postulaty protestujących nie mają żadnego uzasadnienia.

Rok temu, przy okazji protestów w opiece zdrowotnej, uzyskaliśmy bardzo zbliżone odpowiedzi.

* W 2006 roku pytaliśmy o podwyżki płac co najmniej o 30%

Im lepsza sytuacja materialna ankietowanych (mierzona samooceną warunków materialnych gospodarstwa domowego), tym częstsze uznawanie żądań płacowych lekarzy za w pełni uzasadnione. Stosunek do postulatów protestujących zależy także od wielkości miejsca zamieszkania: im większa miejscowość – tym częstsze poparcie, oraz poziomu wykształcenia – osoby najlepiej wykształcone najczęściej twierdzą, że lekarze mają całkowitą rację domagając się poprawy uposażeń.

STOSUNEK DO RÓŻNYCH FORM PROTESTÓW

Podczas protestów stosowane są różne formy, jednak większość z nich nie znajduje społecznej aprobaty.

Zdecydowana większość badanych (85%) popiera protest polegający na oflagowaniu lub oplakatowaniu budynku szpitala, przychodni itp. Znacznie mniejsze grupy respondentów dopuszczają stosowanie takich form, które mogą być dotkliwe dla pacjentów. Około jednej trzeciej badanych akceptuje protest polegający na niewypełnianiu druków i sprawozdań dla NFZ (37%) lub przerwanie pracy na kilka godzin (34%). Grupowe zwalnianie się z pracy popiera nieco więcej niż co piąty ankietowany (22%). Niewypisywanie zwolnień lekarskich i zaświadczeń na właściwym formularzu ZUS, a także nieprzyjmowanie pacjentów w placówkach opieki zdrowotnej, z wyjątkiem przychodni i oddziałów dziecięcych,

ginekologicznych i położniczych, onkologicznych i pomocy doraźnej (pogotowia) a probuje po około jednej piątej respondentów (odpowiednio 21% i 20%). Co szósty ankietowany (16%) akceptuje jako formę nacisku jednoczesne branie urlopów przez większość lub wszystkich lekarzy w danej placówce.

Tabela 2

Czy pracownicy publicznej opieki zdrowotnej – lekarze, pielęgniarki i inni – powinni (czy też nie powinni) stosować takie formy protestu, jak*:	Powinni						Nie powinni					
	V 1993	XI 1996	I 1997	II/III 1999	V 2006	VI 2007	V 1993	XI 1996	I 1997	II/III 1999	V 2006	VI 2007
	w procentach											
- oflagowanie i oplakatowanie budynku	-	-	-	84	82	85	-	-	-	12	13	13
- niewypełnianie druków i sprawozdań dla kas chorych / dla NFZ	-	-	-	30	34	37	-	-	-	57	56	53
- przerywanie pracy przychodni lub pracowni na kilka godzin	-	-	-	-	32	34	-	-	-	-	63	61
- grupowe zwalnianie się z pracy na znak protestu	-	-	-	-	21	22	-	-	-	-	69	69
- niewypisywanie zwolnień lekarskich L-4 / zwolnień lekarskich i zaświadczeń na właściwym formularzu ZUS	19	22	15	25	17	21	80	70	76	67	77	72
- nieprzyjmowanie pacjentów w placówkach służby zdrowia / opieki zdrowotnej, z wyjątkiem przychodni i oddziałów dziecięcych, ginekologicznych i położniczych, onkologicznych i pomocy doraźnej	-	-	-	9	18	20	-	-	-	86	78	74
- branie równocześnie urlopów przez większość lub wszystkich lekarzy w danej placówce (masowe urlopy)	-	-	-	-	19	16	-	-	-	-	74	76
- nieudzielanie pomocy lekarskiej z wyjątkiem najcięższych przypadków (tzn. praca jak na ostrym dyżurze)	12	6	6	10	9	12	88	91	90	86	88	83
- przesuwanie planowych zabiegów na inne, późniejsze terminy	-	-	-	-	9	11	-	-	-	-	86	84
- niewydawanie aktów zgonu / niewypisywanie kart zgonu pacjentów	-	-	5	-	8	10	-	-	91	-	87	84
- niekompletne wypisywanie recept / niewypisywanie recept refundowanych przez NFZ – co oznacza, że apteka może zażądać zapłaty pełnej ceny leku, bez zniżki	-	-	-	6	6	8	-	-	-	88	89	88

Pominięto wskazania „trudno powiedzieć”

* W latach 1993–1999 pytanie zaczynało się: „Czy pracownicy służby zdrowia powinni (czy też nie powinni) stosować takie formy protestu, jak:”

Najbardziej akceptowane są takie formy protestu, jak: nieudzielanie pomocy lekarskiej z wyjątkiem najcięższych przypadków – to znaczy pracę jak na ostrym dyżurze (12%), przesuwanie planowych zabiegów na późniejsze terminy (11%), niewypisywanie kart zgonu (10%) oraz niewypisywanie recept refundowanych przez NFZ, co zmusza pacjentów do większych wydatków na leki (8%).

W ciągu ostatniego roku nie odnotowaliśmy większych zmian, jeżeli chodzi o akceptowane formy protestu pracowników opieki zdrowotnej.

TRUDNOŚCI Z UZYSKANIEM ŚWIADCZEŃ MEDYCZNYCH W ZWIĄZKU Z PROTESTAMI

Strajki i protesty lekarzy spowodowały, że 7% dorosłych Polaków miało jakieś kłopoty z uzyskaniem pomocy lekarskiej. Nieco ponad jedna czwarta ankietowanych korzystała lub chciała skorzystać w ostatnim okresie z porady lekarskiej lub innych świadczeń, z czego co czwarty przyznaje, że miał jakieś trudności. Większość respondentów (71%) nie kontaktowała się w tym czasie z placówkami ochrony zdrowia.

Tabela 3

Czy korzystając lub chcąc skorzystać z porady lekarskiej lub innych świadczeń zdrowotnych w ostatnim okresie miał(a) Pan(i) kłopoty z ich uzyskaniem, spowodowane protestami i strajkami lekarzy lub innego personelu, np. nieobecnością lekarzy, którzy wzięli urlopy, czy też nie?	Odsetki	
	ogółu respondentów	osób, które korzystały z opieki zdrowotnej (N=248)
Nie korzystałem(am) ani nie chciałem(am) skorzystać w ostatnim czasie z porady lekarskiej i innych świadczeń	71	-
Korzystałem(am), ale nie miałem(am) żadnych trudności z powodu protestów	21	76
Korzystałem(am) lub chciałem(am) skorzystać, ale miałem(am) kłopoty, trudności z powodu protestów	7	24
Trudno powiedzieć	1	0

Pacjenci zgłaszający trudności z uzyskaniem świadczeń medycznych w związku z akcjami protestacyjnymi rzadziej popierają protesty niż ci, którzy nie mieli kłopotów z uzyskaniem świadczeń (odpowiednio 30% i 47%), natomiast wyraźnie częściej potępiają protesty lekarzy (odpowiednio 57% i 31%).

Tabela 4

Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych w ostatnich tygodniach przez lekarzy pracujących w publicznych zakładach opieki zdrowotnej?	Odpowiedzi pacjentów, którzy	
	mieli kłopoty z uzyskaniem świadczeń	nie mieli kłopotów z uzyskaniem świadczeń
	w procentach	
Popieram	30	47
Odnoszę się do nich obojętnie	12	15
Potępiam	57	31
Trudno powiedzieć	2	7

Ponad dwie piąte dorosłych Polaków popiera protesty lekarzy, jednak niewiele mniejsza grupa je potępia. Opinie zależą od wieku i wykształcenia ankietowanych – osoby młodsze, lepiej wykształcone są do protestujących najlepiej usposobione. Większość społeczeństwa uznaje postulaty lekarzy za uzasadnione, jednak tylko około jednej trzeciej bezwarunkowo przyznaje im rację. Najwięcej osób uznaje żądania lekarzy za częściowo uzasadnione.

Opracował
Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych w ostatnich tygodniach przez lekarzy pracujących w publicznych zakładach opieki zdrowotnej?

(%)

	Popieram	Odnoszę się do nich obojętnie	Potępiam	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	16	37	4	903
Płeć					
Mężczyźni	42	17	39	3	437
Kobiety	44	16	35	5	466
Wiek					
18-24 lat	52	15	30	3	138
25-34	46	18	30	6	160
35-44	48	13	38	2	151
45-54	40	14	43	3	167
55-64	36	24	34	5	123
65 lat i więcej	33	14	45	8	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	33	18	43	5	348
Miasto do 20 tys.	42	18	38	2	121
20-100 tys.	47	16	32	5	181
101-500 tys.	49	10	39	2	157
501 tys. i więcej mieszk.	60	17	19	5	96
Wykształcenie					
Podstawowe	37	15	43	5	258
Zasadnicze zawodowe	41	20	36	2	238
Średnie	43	15	36	6	313
Wyższe	59	12	26	2	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	61	14	23	1	51
Prac. umysł. niż. szczebla	52	14	29	5	76
Pracownicy fiz. - umysł.	53	14	27	5	61
Robotnicy wykwalifikowani	35	17	45	3	92
Robotnicy niewykwalifik.	58	17	25	0	42
Rolnicy	27	10	59	4	48
Pracujący na własny rach.	42	14	44	0	37
Bierni zawodowo					
Renciści	38	17	41	3	85
Emeryci	33	17	43	7	193
Uczniowie i studenci	43	25	29	3	66
Bezrobotni	42	16	39	3	106
Gospodynie domowe i inni	57	12	23	7	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	48	21	27	4	114
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	54	5	35	6	67
sekt. pryw. poza rolnict.	49	15	36	1	183
prywatnym gosp. rolnym	29	13	55	3	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	30	17	48	4	75
301-500	58	11	32	0	124
501-900	38	19	41	3	207
901-1200	44	15	37	5	101
Powyżej 1200 zł	48	21	28	2	79
Ocena własnych war. mater.					
Złe	42	15	39	4	237
Średnie	40	18	37	5	387
Dobre	46	15	35	4	278
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	34	21	38	6	64
Raz w tygodniu	40	15	40	4	447
1-2 razy w miesiącu	39	20	33	7	137
Kilka razy w roku	52	14	32	2	162
W ogóle nie uczestniczy	48	15	37	0	89
Poglądy polityczne					
Lewica	48	13	36	2	145
Centrum	44	18	34	3	258
Prawica	41	14	42	3	253
Trudno powiedzieć	39	18	36	7	243

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, domaganie się podwyżek płac przez lekarzy jest uzasadnione czy też nie? 1 - W pełni uzasadnione; 2 - Tylko częściowo uzasadnione; 3 - Zupełnie nieuzasadnione

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	46	18	5	903
Płeć					
Mężczyźni	32	46	19	3	437
Kobiety	30	45	17	7	466
Wiek					
18-24 lat	39	42	15	4	138
25-34	40	35	20	6	160
35-44	34	44	19	3	151
45-54	25	48	23	3	167
55-64	28	52	15	4	123
65 lat i więcej	22	53	13	11	163
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	50	22	6	348
Miasto do 20 tys.	36	39	19	6	121
20-100 tys.	32	50	13	4	181
101-500 tys.	40	36	20	4	157
501 tys. i więcej mieszk.	43	45	8	4	96
Wykształcenie					
Podstawowe	28	44	21	7	258
Zasadnicze zawodowe	30	42	22	6	238
Średnie	30	51	15	4	313
Wyższe	48	42	8	2	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	47	40	8	5	51
Prac. umysł. niż. szczebla	39	51	7	2	76
Pracownicy fiz.-umysł.	38	42	15	5	61
Robotnicy wykwalifikowani	27	48	21	3	92
Robotnicy niewykwalifik.	37	51	13	0	42
Rolnicy	18	47	32	4	48
Pracujący na własny rach.	25	48	23	3	37
Bierni zawodowo					
Renciści	27	36	26	10	85
Emeryci	24	53	16	8	193
Uczniowie i studenci	33	47	15	5	66
Bezrobotni	36	37	24	3	106
Gospodynie domowe i inni	39	39	14	8	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	33	55	9	3	114
spółce właścicieli	39	43	12	7	67
prywatnych i państwa	37	40	21	2	183
sekt. pryw. poza rolnict.	21	47	28	4	50
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	28	41	28	3	75
301-500	39	43	15	4	124
501-900	27	54	16	3	207
901-1200	29	53	14	4	101
Powyżej 1200 zł	36	44	13	7	79
Ocena własnych war. mater.					
Złe	32	38	25	4	237
Średnie	28	52	13	6	387
Dobre	35	42	18	5	278
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	31	44	18	7	64
Raz w tygodniu	27	47	20	6	447
1-2 razy w miesiącu	28	48	15	8	137
Kilka razy w roku	42	41	14	3	162
W ogóle nie uczestniczy	39	42	18	1	89
Poglądy polityczne					
Lewica	37	46	14	3	145
Centrum	34	46	15	5	258
Prawica	26	50	22	2	253
Trudno powiedzieć	30	40	20	10	243